

SILVERKNIVEN FRÅN UPPSALA

Ett vackert fynd gjordes för några år sedan i Uppsala, i jordmaterial som uppschaktats sannolikt vid Fyristorg. Jorden hade utkörts härifrån till en villafastighet vid Graneberg och vid vårbruket i trädgården fann villaägaren en vacker sak i det avstjälpta lasset: en väl bevarad kniv, med hornskaft, smyckat med silverbeslag.

Både nedre och övre beslaget hade inskriptioner i gotisk minuskelskrift, vilka skola läsas då knivbladet hålles uppåt. På det övre beslaget står det *h e l p g o t v n d e*. Inskriptionen på nedre beslaget är ytterst schematiserad och svår-läst. Sannolikt bör den dock tolkas som *m a r* och kan ses som en förkortning av Maria. På skaftändan finnes ingraverad bokstaven *b*, som kan tolkas som *b e a t a* (den saliga). Hela inskriften skulle följaktligen kunna översättas som »Hjälp (mig) Gud och S:a Maria».

På den plats i Uppsala där den vackra silverkniven legat i jorden befann sig under medeltiden stadens Helgeandshus. Detta hade stiftats i början av 1300-talet av den mäktige domprosten Andreas And och upplåtits till personer som mot en viss summa här kunde få bostad på ålderns dagar. I Helgeandshuset var också inrymt ett härbärke för svartbröderna från Sigtuna, då de voro på besök i staden.

Man får väl tänka sig att silverkniven, vars tolkning utförts av dr M. Åmark, ägts av någon som var knuten till Helgeandshuset. Möjligen har den tillhört någon av dess föreståndare eller någon där inneboende, sannolikt i så fall någon vid »herrebordet», d. v. s. en som tillhörde den bättre »klassen» av Helgeandshusets skyddslingar. Sin ägarhemlighet kommer väl dock silverkniven, som torde förskriva sig från 1400-talet, aldrig att röja.

N. S.

